

Onderwerp
Jaarplan EEF 2021

Kern mededeling:

Gedeputeerde Staten hebben bij besluit van 25 juli 2014 (#1550439) aan EEF (Stichting DE-on) een subsidie in de vorm van een lening verstrekt van €6.495.000 met als doel actief bij te dragen aan de versnelling van de energietransitie. Daarnaast hebben Gedeputeerde Staten bij besluit van 14 november 2018 (#2270539) een aanvullende subsidie in de vorm van een lening van €1.000.000 verstrekt. Deze subsidie kan EEF aanwenden voor het bekostigen van het (doen) ontwikkelen en het (mede) financieren van projecten d.m.v. participaties, garanties en het verstrekken van al dan niet achtergestelde leningen, gericht op zowel reductie en/of het duurzaam opwekken van energie in die delen van de markt die zich autonoom niet, onvoldoende of traag ontwikkelen. In de subsidievoorwaarden zijn voorwaarden en verplichtingen gesteld ten aanzien van het verstrekken van periodieke rapportages ter informatie aan Gedeputeerde Staten, zoals het jaarverslag, het jaarplan en een tussentijdse beoordeling na 2, 4 en 8 jaar na verlening over de wijze waarop EEF met de subsidie omgaat. Met dit voorstel wordt hieraan uitvoering gegeven.

In de onderstaande samenvatting van het jaarplan wordt alleen ingegaan op de 'basissubsidies' van 2014 en 2018 en niet op de in 2019 en 2021 verstrekte ontwikkeling en subsidies voor het Energie Expertise Centrum Flevoland. Deze kennen namelijk hun eigen verantwoordingsregime.

Vanaf 1 september 2020 voert Stichting DE-on de naam 'Energie Expertisecentrum Flevoland', afgekort 'EEF'. In dit jaarplan is de naamswijziging toegepast. Overal waar 'Energie Expertisecentrum Flevoland' of 'EEF' staat, kan ook Stichting DE-on worden gelezen.

Mededeling:

1.1 *U wordt geïnformeerd over de voortgang in het algemeen en de voornemens van DE-on in 2021*

- EEF heeft, zoals voorgeschreven in subsidievoorwaarde 6 lid b, tijdig het jaarplan 2021 aan Gedeputeerde Staten overlegd.
- EEF zal in 2021, evenals in voorgaande jaren, vanuit de basissubsidies twee typen financiering verstrekken, namelijk de standaardfinanciering (tot €75.000) en de maatwerkfinanciering (vanaf €75.000).
- Maatwerkfinanciering: in 2021 wordt verder gewerkt aan projecten in de pijplijn: Groene Energie Almere (€1 miljoen) wordt naar verwachting afgerond. Dit geldt tevens voor andere projecten zoals Woningabonnement en P4S. verder zullen naar verwachting meerdere leningen worden verstrekt aan dakgebonden PV-projecten.
- Standaardfinanciering: sinds EEF beschikt over een exploitatiesubsidie groeit de pijplijn van standaardfinancieringen op basis van een actieve marktbenadering. In 2020 leidt dit tot 3 nieuwe financieringen (verwachting). Met 10 standaard financieringen in de pijplijn verwachten we dat deze groei doorzet in 2021.
- Naast nieuwe financieringen blijft EEF ook tijd en aandacht besteden aan de bestaande financieringen en de mogelijke uitbreiding daarvan.
- In 2021 verwacht EEF een bedrag van maximaal €3,2 miljoen aan (aanvullende) financieringen te verstrekken. Dit betreft acht leningen in de pijplijn. Deze leningen zullen mogelijk niet alle worden uitgezet.

Registratienummer

2754765

Datum

30 maart 2021

Afdeling/Bureau

SENB

Openbaarheid

Openbaar

Portefeuillehouder

Fackeldey, J.

Ter kennisname aan PS en burgerleden

Mededeling

Bladnummer

2

Registratienummer

2754765

- in 2020 is het eigen vermogen van EEF nog steeds negatief. Afhankelijk van het tempo van de uitgezette leningen, is de planning dat het eigen vermogen van EEF in de loop der jaren positief wordt.
- In de subsidievoorwaarden (#1499416) is opgenomen dat EEF de ten laste van de subsidie beschikbare investeringsmiddelen (€ 7,459 mln.) volledig investeert in daarvoor kwalificerende projecten binnen een periode van maximaal 8 jaar (voor het kalenderjaar 2023). In 2021 is de verwachte uitgezette lening € 5,8 mln.

2.1 Afspraak Provinciale Staten te informeren over de voortgang van EEF

Uw college heeft toegezegd Provinciale Staten via een mededeling te informeren over de voortgang van EEF. Door middel van de Statenmededeling (#2754765) kunnen Provinciale Staten kennis nemen van het jaarplan 2021.

Bijlagen

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)
EEF Jaarplan 2021	2706069	Ja

Powered by **Provincie Flevoland**

JAARPLAN 2021

DATUM:

5-11-2020

Inhoudsopgave

Inleiding.....	2
Behaalde resultaten	2
Activiteiten 2021	4
Aanjagen & Verbinden	4
Leveren van expertise en kennis	5
Financieren.....	5
Doelstellingen samengevat	6
Financiën 2021	6
Financierings- en ontwikkelbudget ultimo 2021.....	6
Verwachte inzet middelen in 2021	7
Exploitatiebegroting 2021	7
Toelichting Inkomsten 2021	9
Toelichting Kosten & Liquiditeit 2021	9
Maatschappelijke baten & projecten.....	11
CO ₂ besparing & Multiplier	11

Inleiding

Voor u ligt het jaarplan 2021 van Energie Expertisecentrum Flevoland. Vanaf 1 september 2020 voert Stichting DE-on als primaire handelsnaam Energie Expertisecentrum Flevoland, afgekort 'EEF'. In dit jaarplan hebben we die naamswijziging toegepast. Overal waar Energie Expertisecentrum Flevoland genoemd staat of EEF, kan ook Stichting DE-on gelezen worden.

EEF heeft ten doel de energietransitie van een traditionele energiehuishouding naar een duurzame energiehuishouding, energiebesparende maatregelen daaronder begrepen, in de provincie Flevoland te versnellen. EEF stimuleert actief dat marktpartijen kansen benutten om energiebesparings- en duurzame energieprojecten op te starten, te ontwikkelen en/of te begeleiden. EEF richt zich voorts op het wegnemen van knelpunten in zowel technische, organisatorische en financiële zin die de realisatie van duurzame energieprojecten (kunnen) belemmeren. EEF heeft geen winstoogmerk en beoogt haar investeringsmiddelen revolverend in te zetten.

EEF tracht haar doel onder meer te bereiken door:

- a. het werven van fondsen en subsidies welke kunnen bijdragen aan het realiseren van de doelstelling;
- b. het aanjagen, begeleiden, faciliteren, coördineren en ondersteunen van duurzame energieprojecten (waaronder ook energiebesparende projecten), alsmede het financieren van en investeren of participeren in projecten die op de reguliere markt niet voor voldoende financiering in aanmerking komen;
- c. alle overige toegestane middelen die aan de verwezenlijking van de doelstelling dienstig kunnen zijn.

EEF werkt met een meerjarenplan en een jaarplan. Dit jaarplan beslaat de periode van 1 januari tot en met 31 december 2021. Het huidige meerjarenplan loopt tot 2024.

Het jaarplan heeft tot doel om kort en krachtig te beschrijven welke activiteiten EEF verwacht uit te voeren in het komende jaar (vanaf 1-1-2021), in overeenstemming met de statutaire doelen en subsidievoorwaarden zoals deze gesteld zijn door de Provincie Flevoland. Twee belangrijke inputs voor het vaststellen van het plan voor het jaar 2021 zijn de resultaten van 2020 en de conclusies en aanbevelingen van de evaluatie van de subsidie EEF. Deze worden daarom kort samengevat alvorens de vastgestelde doelen uiteen te zetten.

Behaalde resultaten

EEF is in 2020 succesvol geweest in de realisatie van haar doelstellingen.

Tot 1 november 2020:

- zijn 147 initiatiefnemers van duurzame energieprojecten ondersteund met kennis en / of financiering (totaal voor 2019 en 2020);
- hebben we 2 nieuwe maatwerkfinancieringen uitgekeerd, goed voor ongeveer EUR 2,2m en de pijplijn verder uitgebreid;
- hebben we 5 nieuwe standaardfinancieringen uitgekeerd, goed voor ongeveer EUR 154k;
- hebben we in totaal 28 verduurzamingsvouchers en ontwikkelningen uitgegeven voor een bedrag van ongeveer EUR 300k;
- hebben we 9 nieuwe kennis producten beschikbaar gemaakt op onze website

- hebben we met de financieringen ruimschoots de doelstellingen van de provincie gehaald m.b.t. CO2 besparing en de beoogde multiplier.

Naast voorgaande resultaten heeft EEF haar naamsbekendheid vergroot met de uitvoering van haar communicatieplan en verschillende strategische samenwerkingen gecreëerd (Schooldakrevolutie, FEA en Sportservice Flevoland) met het oog op verhoging van het bereik van nieuwe initiatiefnemers en aanjagen van de energietransitie.

Kritische succesfactoren onderliggend aan de voortgang zijn:

- Een team van duurzame energie consultants met een breed netwerk en benodigde multidisciplinaire kennis en ervaring op het gebied van duurzame energie
- Een 'lichte' operatie waarmee we snel kunnen schakelen m.b.t. verzoeken van initiatiefnemers, productontwikkeling, samenwerkingen en makkelijk kunnen inspelen op marktontwikkelingen
- Een palet met toevertrouwde middelen waarmee we in elke fase van ontwikkeling van een project initiatiefnemers kunnen ondersteunen met kennis, expertise en financiering.

Uitkomsten evaluatie subsidie EEF

De evaluatie van de subsidie EEF bevestigt het succes van de subsidie, en geeft daarnaast een aantal aanbevelingen. Hieronder staan de conclusies van de evaluatie van de subsidie EEF. Voor de aanbevelingen en opvolging daarvan verwijzen we naar Bijlage 1 van het jaarplan.

- Er worden voldoende initiatiefnemers bereikt (meer dan 500) en er worden vele diensten verleend, variërend van korte adviezen tot en met het verstrekken van ontwikkelingen.
- Het aantal ontwikkelingen blijft achter bij de beoogde resultaten, hoewel er inmiddels een versnelling is waar te nemen.
- Het ontbreekt aan een methode om de versnelling in de energietransitie getalsmatig te kunnen beoordelen (in hoeverre is EEF doorslaggevend in het doorgang vinden van individuele projecten) en te kwantificeren in termen van CO2-reductie.
- Vanuit de benaderde organisaties blijkt dat er zeker behoefte is aan een organisatie als EEF. Het blijkt belangrijk te zijn dat er een onafhankelijke instantie is waar men (laagdrempelig) terecht kan voor advies en ondersteuning op energiegebied. Dat geldt zeker voor kleinere organisaties als MKB. Niet altijd is de beschikbaarheid van expertise en/of voorfinanciering doorslaggevend voor het doorgaan van het project. Niettemin heeft EEF zeker een impact op de versnelling van de energietransitie.

Activiteiten 2021

In 2021 focust EEF, in lijn met de verschillende opdrachten geformuleerd in de subsidiebeschikkingen, op vier activiteiten.

- **Aanjagen** van partijen om aan de slag te gaan met duurzame energie of energiebesparing, door mogelijkheden onder de aandacht te brengen en successen te delen.
- **Verbinden** van partijen met oog op kennisdeling en samenwerking.
- **Leveren van expertise** met betrekking tot de duurzame energiemarkt, structurering van een business case, projectontwikkeling, financiering, technische mogelijkheden, contracteren en projectmanagement, en beschikbaar stellen van kennisproducten en faciliteren van kennisdeling tussen partijen
- **Verstreken van financiering** met betrekking tot voorbereiding (ontwikkeling) en investering in maatregelen/ projecten

In bijlage 2 hebben we een overzicht gegeven van de focus en het productaanbod in ieder van de subsectoren waar EEF actief is.

Aanjagen & Verbinden

- In 2021 zetten we de koers voort die we in 2019 en 2020 hebben ingezet met het beschikbaar komen van de subsidie Energie Expertisecentrum Flevoland (Subsidie EEF). We anticiperen hierbij op de verlenging van de subsidie EEF in 2021.
- EEF gaat met haar relatiemanagers actief op zoek naar partijen die ondersteuning nodig hebben bij de voorbereiding of realisatie van duurzame energieprojecten. Daarnaast zorgt EEF ervoor dat partijen die elkaar nodig hebben met elkaar verbonden worden. Recent hebben we een nieuwe relatiemanager aangesteld, specifiek voor de gemeente Almere zodat we in deze grote gemeente initiatiefnemers beter kunnen bereiken.
- Met de actieve marktbenadering bouwen we naamsbekendheid op en breiden we ons netwerk uit.
- Een andere rol die we willen spelen is het faciliteren en aanjagen van innovatie in de energietransitie. Flevoland heeft last van congestie op haar stroomnetwerk. Daarom is ontwikkeling en gebruik van alternatieve wijzen van stroomdistributie (bijv. m.b.v. opslag) belangrijk. Ook wil Flevoland graag voorop lopen m.b.t. de toepassing van duurzame waterstof. Waar we kunnen, zullen we bijdragen aan deze ontwikkelingen. Ook andere vormen van innovatie in de energietransitie zullen we ondersteunen.
- EEF zoekt actief naar mogelijkheden om samen te werken met andere marktpartijen, om bestaande structuren zoveel mogelijk te benutten. In 2020 zijn we in dit kader samenwerkingsaanpakken aangegaan met de stichting Schooldakrevolutie, de Flevolandse Energie Agenda (FEA), en Sportservice Flevoland. Ook zijn we lid geworden van verschillende bedrijvenverenigingen in Lelystad en Almere. Met de Omgevingsdienst Flevoland Gooi en Vechtstreek zijn we in een gevorderd stadium om samenwerking vorm te geven.
- In 2021 willen we deze samenwerkingsaanpakken verder bestendigen en ervoor zorgen dat ze tot resultaten leiden. Met FEA en Sportservice samen benaderen we de Flevolandse sportverenigingen (onder andere door middel van door FEA georganiseerde bijeenkomsten). Met Schooldakrevolutie hebben we alle scholen in Flevoland aangeboden ze te helpen met verduurzaming (zon op dak en energiebesparing).
- Met Horizon werken we samen door elkaar op de hoogte te houden/ brengen van mogelijkheden waar middelen van Horizon en EEF elkaar aan kunnen vullen, of waar eerder de middelen van Horizon van pas komen. Die samenwerking zullen we verder intensiveren in 2021, door op

structurelere basis met elkaar overleg te hebben en daarmee nog beter op de hoogte te zijn van elkaars activiteiten.

- Door middel van de uitvoering van onze communicatie strategie brengen we onze activiteiten onder de aandacht, waarmee we anderen aanjagen om ook aan de slag te gaan met duurzame energie en ons daarbij te benaderen. In januari 2021 zullen we aan de RvT een communicatieplan voor 2021 presenteren.
- EEF zal ook in 2021 haar actieve bijdrage aan de voorbereiding van de Regionale Energie Strategie (RES) in Flevoland voortzetten. In de RES heeft DE-on op verzoek van de provincie plaats genomen in de Adviesraad, om ook daar de koppeling tussen het hier en nu van de Flevolandse ondernemer en het beleidsmatig perspectief te waarborgen. Naast onze rol in de adviesraad zullen we waar nodig een rol spelen vanuit onze kennis en ervaring om de FEA verder te helpen.

Leveren van expertise en kennis

- EEF levert expertise en kennis. Dat doen we op de volgende manieren: i) doorverwijzing naar juiste marktpartijen, ii) kort advies (telefonisch of schriftelijk), iii) uitgebreid advies (adviesrapportage) en iv) ondersteuning bij project ontwikkeling (langer traject waarbij we als adviseur optreden bij ontwikkeling van een project).
- Als we een initiatiefnemer uitgebreid advies verstrekken of ondersteunen bij de project ontwikkeling bieden we die dienst normaal gesproken aan op basis van een verduurzamingsvoucher. Hierbij geldt dat de initiatiefnemer alleen hoeft te betalen voor de diensten als er een investering in een duurzame energieproject plaatsvindt. Het adviseren of de (extern) afgenomen ondersteuning wordt zo onderdeel van de business case.
- In 2021 zullen we doorgaan met de levering van deze diensten. We verwachten dat de verschillende samenwerkingen en de campagnes die we nu uitrollen m.b.t. SDE++ en het thema energiebesparing, ertoe leiden dat meer partijen behoefte zullen hebben aan onze diensten. Een steeds grotere naamsbekendheid helpt hier ook bij.
- Op basis van voorgaande omstandigheden vinden we het realistisch dat we in 2021 meer dan 100 initiatiefnemers bijstaand met kennis, expertise en financiering. We merken daarbij op dat de effecten van COVID-19 op ons werk zijn daarbij lastig in te schatten zijn.
- Onderdeel van de doelstelling van de subsidie EEF is ook de ontwikkeling van een kennisbank. In 2019 en 2020 hebben we die kennisbank ontwikkeld. Inmiddels zijn 9 producten beschikbaar. We werken momenteel nog aan 1 nieuw kennisproduct op het gebied van LED verlichting en de markt voor stroomopslag. EEF gaat er in 2021 op diverse manieren voor zorgen dat partijen in de markt de producten ook vinden en gebruiken. Hier zullen we in ons communicatieplan specifiek aandacht aan besteden.

Financiering

- EEF verstrekt 3 typen financiering: i) standaard financiering (tot EUR 75k), maatwerk financiering (vanaf EUR 75k) en iii) een verduurzamingsvoucher (tot EUR 100k, ten behoeve van financiering van ontwikkelkosten).
- Begin 2020 hebben we het gebruik van de ter beschikking gestelde ontwikkeling van EUR 1m geëvalueerd. We hebben toen de verduurzamingsvoucher ontwikkeld, waarmee we de ontwikkeling toegankelijker willen maken. We zien sinds juni 2020 (initieel werden we belemmerd door de COVID 19 crisis) dat we met de verduurzamingsvoucher de ontwikkeling makkelijker in kunnen zetten.

- Hieronder geven we voor ieder van de typen financiering een korte beschrijving van de behoefte die we in 2021 verwachten in de markt:
  - Maatwerkfinanciering: In 2021 werken we aan bestaande transacties op de pijplijn. Groene Energie Almere verwachten we af te ronden (EUR 1m). De aanloop van dit project duurt langer dan verwacht, vanwege veranderende wetgeving m.b.t. stikstof. Ook verwachten we dat het reeds langlopende trajecten met Woningabonnement en P4S tot een transactie komen. Tenslotte verwachten we dat we nog verschillende leningen zullen verstrekken aan dakgebonden PV projecten.
  - Standaardfinanciering: Op basis van onze actieve markt benadering sinds we beschikken over de subsidie EEF, zien we dat de pijplijn van standaard financieringen groeit. In 2020 leidt dit tot 3 nieuwe financieringen (verwachting). Met 10 standaard financieringen in de pijplijn verwachten we dat deze groei doorzet in 2021.
  - Verduurzamingsvouchers: In 2020 hebben we tot nu toe 28 vouchers en ontwikkelingen verstrekt, voor een bedrag van ongeveer EUR 300k. In 2021 verwachten we dat de groei doorzet en 25 verduurzamingsvouchers te verstrekken voor een bedrag van EUR 200-300k. Dit is een voorzichtige verwachting rekening houdend met het huidige tempo van uitzettingen en effecten van COVID-19. We willen ernaar streven om het aantal verduurzamingvouchers en het bedrag wat ermee gemoeid is hoger te laten zijn.

Doelstellingen samengevat

In de tabel hieronder hebben we doelstellingen voor 2021 zoals hierboven beschreven samengevat:.

Activiteit	Doelstelling
Aanjagen en verbinden	-De markt in Almere verder ontsluiten -Bestaande samenwerkingen (Schooldakrevolutie, Sportservice, FEA en OFGV) bestendigen en benutten -Structurelere samenwerking met Horizon -Bijdragen aan de RES -Bijdragen aan innovatie m.b.t. energietransitie, op het gebied van energie opslag en waterstof
Expertise en kennis	-> 100 initiatiefnemers bijstaan met kennis / expertise en (ondersteuning bij) financiering -Kennisbank afronden, en gebruik van kennisbank stimuleren
Financieren	-3 nieuwe maatwerkfinancieringen tot financial close brengen -10 nieuwe standaard financieringen verstrekken -25 nieuwe verduurzamingsvouchers

Financiën 2021

Financierings- en ontwikkelbudget ultimo 2021

EEF heeft sinds haar oprichting de beschikking over de lening van de Provincie ter grootte van EUR 6.495.000, een exploitatiesubsidie van de Provincie van EUR 305.000 en de green deal gelden welke ingezet worden voor de ontwikkeling van nieuwe projecten, ter grootte van EUR 365.000.

In 2018 is daar een aanvullende lening van EUR 1.000.000 bij gekomen voor de financiering van Aardwarmte Combinatie Luttelgeest. In 2019 en 2020 heeft EEF de subsidie EEF van EUR 950.000 en een lening van EUR 1.000.000 ten behoeve van de creatie en uitvoering van het expertisecentrum ontvangen.

Onderstaande tabel geeft aan welk deel van de toevertrouwde middelen besteed c.q. daadwerkelijk uitgekeerd is of verwacht uitgekeerd te zijn eind 2021. Het gaat hierbij niet om daadwerkelijk uitgekeerde bedragen.

Oorsprong	Soort	Omvang bij aanvang	Besteed t/m 2017	Besteed t/m 2018	Besteed t/m 2019	Besteed t/m 2020 (Verwacht)	Verwacht t/m 2021
Lening Provincie Flevoland (ontvangen 1 oktober 2014)	Lening	6.495.000	2.133.354	2.377.481	2.944.426	4.923.436	6.495.000
Aanvullende lening ACL	Lening	1.000.000	0	0	1.000.000	1.000.000	1.000.000
Exploitatiesubsidie (ontvangen 1 juli 2014)	Subsidie	305.000	305.000	305.000	305.000	305.000	305.000
Green Deal gelden (ontvangen 15 oktober 2015)	Subsidie	365.000	167.036	218.693	244.191	311.191	365.000
Subsidie Expertisecentrum expertise (januari 2019)	– Subsidie	950.000	Na	Na	448.443	943.443	950.000
Expertisecentrum ontwikkelingen (januari 2019)	– Geldlening	1.000.000	Na	Na	0	300.000	500.000
TOTAAL		10.115.000	2.605.390	2.901.174	4.942.060	7.783.070	9.615.000

Verwachte inzet middelen in 2021

Hieronder hebben toevertrouwde middelen het verwachte gebruik toegelicht:

- **Lening Provincie Flevoland:** Momenteel hebben we 8 leningen in de pijplijn met een totaal volume van EUR 3,2m. De leningen in deze pijplijn zullen mogelijk niet allemaal gerealiseerd worden. De verwachting voor 2021 is een beste inschatting.
- **Greendeal gelden:** Van de Greendeal gelden verwachten we in 2020 voor EUR 67k te gebruiken. Dan resteren er nog ongeveer EUR 53k die we in 2021 verwachten in te zetten.
- **Subsidie Energie Expertisecentrum Flevoland:** Per jaareinde 2020 verwachten we een klein restant van de toegekende subsidie EEF voor 2019 en 2020. We verwachten dat dat restant verrekend wordt met de subsidie die naar verwachting verleend wordt voor 2021, en dat er derhalve voor 2021 EUR 500k beschikbaar is.
- **Subsidie Expertisecentrum - ontwikkelingen:** Hoewel we de ontwikkeling meer inzetten door middel van de verduurzamingsvouchers, verwachten we op basis van de huidige volumes per voucher en verwachting met betrekking tot aantal vouchers dat er in 2021 EUR 200.000 gebruikt wordt (in 2020 hebben we 1 grote lening van EUR 150k verstrekt).

Exploitatiebegroting 2021

De exploitatie in 2021 bestaat uit inkomsten uit financieringen, advisering en ontwikkelactiviteiten en uit de kosten die gemaakt worden voor het uitvoeren van alle activiteiten. Rentebaten op het saldo op de spaarrekening hebben we buiten beschouwing gelaten omdat ze erg klein zijn. Hieronder hebben we de begrote inkomsten en kosten en liquiditeit weergegeven voor 2021. We gaan er hierbij vanuit dat de subsidie EEF verlengd wordt, hetgeen nu de indicatie is van de provincie (subsidie aanvraag is in de maak). Ook hebben we hieronder de verwachte liquiditeitspositie van EEF weergegeven. Vervolgens hebben we de begrote inkomsten en kosten en ontwikkeling van de liquiditeit toegelicht.

Winst en verliesrekening				
	2.019	2020Q3	2020 verwacht	2.021
Inkomsten				
Rentebaten	133.772	117.123	156.164	291.770
Inkomsten subsidie EEF	448.425	475.000	475.000	500.000
Inkomsten adviesdiensten & afsluitprovisies	(21.744)	51.690	60.000	20.000
Totaal inkomsten	560.453	643.813	691.164	811.770
Kosten				
Loonkosten financiering	153.369	143.283	187.500	189.375
Loonkosten expertise	431.642	312.876	445.000	454.500
Marketing	22.317	19.732	30.000	30.300
Reiskosten		7.142	9.523	11.110
ICT	6.126	4.525	5.500	5.050
Administratie & accountant	28.007	29.936	33.000	20.705
Raad van Toezicht	21.488	18.125	25.000	25.250
Huisvesting	4.415	4.308	5.000	5.050
BTW niet verrekenbaar	24.613		25.000	25.000
Totaal kosten	691.977	539.926	765.523	766.340
<i>check</i>				-
Resultaat	(131.524)	103.887	(74.359)	45.430

Liquiditeit		
	2020 verwacht	2.021
Cash in		
Cash begin van jaar	6.588.878	3.283.725
Lening provincie		
Subsidie EEF	475.000	500.000
Aflossingen leningen	118.539	193.846
Rentebaten	156.164	291.770
Correctie rentebaten ACL (worden opgerold, tot 2022)	(93.333)	(140.000)
Aflossing ontwikkeling (Zonnewijzer)	150.000	
Totaal cash in	806.369	845.616
Cash uit		
Verstrekte leningen	2.979.000	1.526.574
Verstrekte ontwikkelingen	300.000	200.000
Loonkosten Econnetic	632.500	643.875
Overige operationele kosten	133.023	122.715
Gebruik green deal gelden	67.000	53.000
Totaal cash out	4.111.523	2.546.164
Cash jaareinde	3.283.725	1.583.177

Toelichting Inkomsten 2021

- **Rentebaten:** Dit betreft de verwachte rentebaten. Hierbij zijn we uitgegaan van het gemiddelde uitstaande lening volume gedurende het jaar $((\text{stand begin 2021} + \text{stand eind 2021}) / 2)$, meteen rente percentage van 5,5%. De 5,5% is gebaseerd op de rente percentages van de bestaande portfolio, een verwacht rente percentage van 7% voor Groene Energie Almere (EUR 1m, op basis van goedgekeurde lening condities door RvT), en een verwacht rentepercentage van gemiddeld 2,5% voor de overige nog te verstrekken financieringen. Al met al komt dat uit op een gewogen gemiddeld rente van 5,6%. We hebben conservatief 5,5% toegepast.
- **Inkomsten subsidie EEF:** Dit betreft de exploitatie subsidie EEF. Op dit moment wordt een subsidieaanvraag voorbereid voor 2021 van EUR 500k. De provincie heeft laten weten dat ze de intentie heeft om voor 2022 en 2023 een zelfde bedrag beschikbaar wil stellen voor de exploitatiesubsidie. Er zal aan het einde van 2020 nog een bedrag resteren van de lopende subsidie EEF. Dat bedrag is niet meegenomen als beschikbaar in 2021, in de verwachting dat dit verrekend wordt met de nieuwe subsidie.
- **Inkomsten adviesdiensten en afsluitprovisies:** In 2020 verwachten we ongeveer EUR 60k aan inkomsten uit adviesdiensten en afsluitprovisies te realiseren. De afsluitprovisie van ACL is hier ook onderdeel van (EUR 15k). Daarnaast voeren we nu een uitgebreide opdracht uit bij Zonnewijzer, die eind 2020 afloopt. We hebben deze post voor 2021 lager begroot op EUR 20k.

Toelichting Kosten & Liquiditeit 2021

In de tabel hieronder hebben we kort toegelicht de aannames die ten grondslag liggen aan de begrote kosten van EEF in 2021, zoals ze in de bovenstaande begroting staan. We hebben daarbij ook een vergelijking gemaakt met de begrote kosten voor 2020.

Kostenonderdeel	Begroting 2021	Begroting 2020	Toelichting
Loonkosten financiering	EUR 189.375	EUR 187.500	Op basis van verwachte kosten in 2020 (die aansluiten bij begroting 2020), met toepassing van inflatie
Loonkosten expertise	EUR 454.500	EUR 450.000	Op basis van niveau 2020 – we houden dit op een gelijk niveau omdat we verwachten dat we meer adviesdiensten via verduurzamingsvouchers kunnen financieren en omdat de kennisbank inmiddels ontwikkeld is. Toepassing van 1% inflatie.
Marketing	EUR 30.300	EUR 10.000	Op basis van verwacht werkelijk niveau 2020 – rekening houdende met het feit dat we in 2020 relatief veel kosten hadden aan de naamswijziging en maken video. Te laag begroot in 2020, zoals ook toegelicht tijdens RvT mei en juli 2020
Reiskosten	EUR 11.110	EUR 12.000	Op basis van niveau 2020, rekening houdende met dempend effect van Corona. Ook inflatie toegepast.
ICT	EUR 5.050	EUR 4.500	Op basis van verwacht werkelijk niveau 2020, rekening houdende met extra kosten van naamswijziging (ong. EUR 800) in 2020, daarom iets lager. Ook

			rekening gehouden met inflatie. 2020 begroting was te laag, zoals ook toegelicht tijdens RvT mei en juli 2020.
Administratie & accountant	EUR 20.705	EUR 21.000	Op basis van werkelijk niveau 2020, rekening houdende met feit dat we in 2020 een eenmalig governance advies en evaluatie EEF lieten maken (EUR 2k in 2020, en EUR 12k). Ook rekening gehouden met inflatie.
Raad van Toezicht	EUR 25.250	EUR 25.000	Op basis van verwacht niveau 2020, en ervaring voorgaande jaren.
Huisvesting	EUR 5.050	EUR 5.000	Op basis van 2020.
BTW niet verrekenbaar	EUR 25.000	EUR 20.000	Op basis van werkelijk niveau 2019.

Hieronder hebben we voor de verwachte inkomende kasstromen en de uitgaande kasstromen een toelichting gegeven.

- **Inkomende kasstromen:** Subsidie EEF is gebaseerd op de verwachte verlenging van subsidie EEF, waarbij nu ingezet wordt op EUR 500k per jaar voor 2021-2023. Aflossingen leningen is gebaseerd op een lineair aflossingsschema in 14 jaar voor de leningen die op 1-1-2020 op de balans staan, 12 jaar (met een 'grace periode' van 2 jaar) voor ACL, en 13 jaar voor de overige leningen. Hiermee houden we ook rekening met terugbetaaldatum 31-12-2034 van de huidige lening van de provincie. De rentebaten zijn gebaseerd op dezelfde aanname als hierboven beschreven. Eind 2020 verwachten we dat een ontwikkeling van EUR 150.000 terugbetaald wordt.
- **Uitgaande kasstromen:** Verstrekte leningen 2021 is gebaseerd op de pijplijn die nu voorligt (waarbij de verwachte lening aan Groene Energie Almere van EUR 1m de grootste is). Gebruik Green Deal Gelden is gebaseerd op verwachte stand van de green deal gelden per jaareinde 2020, en de verwachting dat we de resterende middelen zullen aanwenden in 2021. Voor uitzettingen van de ontwikkeling hebben we de resterende middelen verdeeld over 2021 en 2022. De loonkosten en operationele kosten zijn hierboven reeds toegelicht.

Al met al heeft EEF ook per jaareinde een ruime liquiditeitspositie. De lening van de provincie verwachten we in 2021 volledig gebruikt te hebben. Aflossingen op bestaande leningen zouden nog enige ruimte kunnen bieden om nieuwe leningen te verstrekken. Ook loopt het gesprek al met de provincie over de mogelijkheid om een nieuwe lening af te sluiten om lening activiteiten uit te kunnen breiden.

Maatschappelijke baten & projecten

CO₂ besparing & Multiplier

EEF heeft de opdracht om met haar uitgezette maatwerk- en standaardfinancieringen een CO₂ besparing te bereiken van 8.000 ton per jaar. Daartoe monitort EEF jaarlijks wat haar bijdrage is geweest aan projecten en de hoeveelheid CO₂ die bespaard zal worden bij door DE-on gefinancierde projecten. Per project wordt ook gekeken naar het CO₂ rendement per geïnvesteerde euro. Voor 2020 wordt een additionele besparing van minimaal 5.000 ton verwacht van de projecten waar DE-on bij betrokken is.

De multiplier van DE-on moet gemiddeld over de portfolio minimaal 5 bedragen, dat wil zeggen dat er met het kapitaal van DE-on van 6,5 miljoen Euro tussen de 30 en 35 miljoen aan totale investeringen worden gedaan.

In onderstaande tabel staat de portfolio per jaareinde 2020 met de multiplier en verwachte CO₂ besparing per jaar van het project. Hieruit blijkt dat EEF haar doelstelling m.b.t. CO₂ besparing en multiplier ruimschoots bereikt. De overall multiplier is op dit moment 9,9.

Project	Technologie	Startdatum	Oorspronkelijke hoofdsom DE-on financiering	Totale Financiering	Multiplier	CO ₂ besparing verwacht per jaar (ton CO ₂)
MAATWERK FINANCIERINGEN						
North Sea Food - Urk	Zonne-energie	22/06/2016	€ 237.580	€ 475.161	2,0	215
DVPN - Rietlanden Lelystad	Zonne-energie	27/06/2016	€ 180.000	€ 360.133	2,0	163
Kalter - Marknesse	Zonne-energie	7-12-16	€ 250.000	€ 564.116	2,3	279
Torenhoeve - Biddinghuizen	Biogas	17/7/2017	€ 500.000	€ 2.500.000	5,0	5.087
BeGreen - Lelystad	Biomassa	24/11/2017	€ 500.000	€ 7.500.000	15,0	12.060
Zonnepark Vlotgrasweg	Zonne-energie	23/3/2018	€ 110.501	€ 2.100.000	19,0	1.144
warmte Combinatie Luttelgeest - Luttelgeest	Geothermie	5-03-20	€ 2.000.000	€ 23.000.000	11,5	20.274
Landbouwbedrijf de Lange	Zonne-energie	1-04-20	€ 195.205	€ 236.612	1,2	100
Groen Gas Almere - Almere	Biogas	29/9/2015	€ 510.000	€ 8.269.000	16,2	2.300
STANDAARD FINANCIERINGEN						
Polder Staal Producties	Led	1-5-2019	€ 21.500	€ 43.000	2	44
Berdi Sport & Groen	Zonne-energie	1-1-2020	€ 43.020	€ 78.950	1,8	79
De frietboerderij Oosterwold	zaamheidstechnieken	Q3 2020	€ 20.000	€ 41.454	2,1	na
VV Nagele	LED	Q3 2020	€ 17.500	€ 26.080	1,5	na

De subsidie EEF heeft ook doelstellingen m.b.t. CO₂ besparing. Deze luidt 15.000 ton CO₂ op jaarbasis. Deze doelstelling is nog lastig te meten, omdat het onduidelijk is of projecten EEF expertise verstrekt doorgang vinden, want we zijn vaak alleen op onderdelen betrokken. We werken nu aan een methode waarbij we kunnen aangeven wat de potentiële CO₂ besparing is als alle projecten gerealiseerd worden.

Bijlage 1 – Overzicht focus en rol in iedere sub-sector

	Focus	Rollen	Voorbeeld
Zon op dak	Realisatie volume (aanjagen belangrijk, en samenwerkingen creëren) en verstrekken expertise door middel van project ontwikkeling	Verbinden verzorgen expertise (door middel van project ontwikkeling, business cases), verzorgen financiering van voorbereidingskosten en investeringskosten	Project de Lange: ondersteuning bij voorbereiding/ structurering project, financiering van project Ondersteuning project ontwikkeling Zonnewijzer
Zon op land / water	Ingewikkelde cases (bijv. vanwege betrokkenheid coöperaties, of combi met opslag)	Verzorgen expertise door middel van project ontwikkeling, financiering van voorbereidingskosten en investeringskosten	Financiering haalbaarheidsstudie zonnepark Schokland Ondersteuning coöperaties bij ontwikkeling Zonnepark Trekweg
Wind*	Optie ondersteuning coöperaties	Expertise door middel van projectontwikkeling, financiering van voorbereidingskosten en investeringskosten	Nu geen onderdeel van mandaat
Warmte 'gebied' (bijv. ontwikkeling warmtenetten, WKO)	Rol van verbinder	Verbinder, financiering van voorbereidingskosten, expertise door middel van doorrekenen business case	Financiering van pilot Aardgas vrije wijk Nagele in Balans, Financiering ontwikkeling warmtenet VVU Urk Ondersteuning P4S (Torrefactie) bij aantrekken financiering, en mogelijk verstrekken van achtergestelde lening
Warmte 'individueel bedrijf/instelling' Betreft alle vormen van duurzame warmte zoals aquathermie, aardwarmte, warmtepompen, biomassa	Aanjagen van partijen en verbinden van juiste partijen	Verbinder, verzorgen expertise, verzorgen financiering van voorbereidingskosten en investeringskosten)	Financiering voorbereidingskosten gebruik restwarmte Bakkersland
Waterstof	Aanjagen door kennis uitwisseling en verbinden van partijen	Verbinden, verzorgen expertise door ondersteuning bij	Kennisdocument inzake waterstof

		business case, financiering van voorbereidingskosten	
Energieopslag	Aanjagen door kennis uitwisseling en verbinden van partijen	Verbinden, verzorgen expertise door ondersteuning bij business case, financiering van voorbereidingskosten	We werken momenteel aan een ontwikkeling voor de ontwikkeling van een opslagfaciliteit (batterij)
Energiebesparing Betreft alle vormen van energiebesparing zoals LED, isolatie, etc.	Aanjagen, zodat partijen ermee aan de slag gaan.	Verbinden, verzorgen expertise (business cases, begeleiding bij uitvoering van verduurzamingsplan o.b.v. e-scan), verzorgen financiering van voorbereidingskosten en investeringskosten	Financiering Inventarisatie van energiebesparingsmogelijkheden van verschillende sportverenigingen; Financiering investering in LED armaturen bij Polderstaal;
Mobiliteit/ biodiversiteit	Verbinden	Verbinden van partijen met juiste toeleveranciers/ financiers	Doorverwijzing naar Horizon en andere partijen van verschillende partijen.

*Van oudsher zijn wind projecten buiten de scope van EEF gehouden – vanwege de specifieke doelstelling m.b.t. participatie in het klimaatakkoord kunnen we voorstellen dat het opportuun is om t.b.v. coöperaties wel onze diensten aan te bieden m.b.t. wind-projecten. We zullen dit meenemen bij de subsidieaanvraag voor de exploitatiesubsidie voor 2021.

Bijlage 2 – Aanbevelingen & reacties evaluatie subsidie EEF Naamsbekendheid/verwarring

DE-on/EEF

DE-on heeft een gevestigde naam. EEF maakt organisatorisch deel uit van DE-on. Er wordt gebruik gemaakt van dezelfde huisstijl en EEF wordt gepresenteerd via de website van DE-on. Het lijkt wenselijk om naar buiten te treden als één organisatie die de ontwikkeling en financiering van energieprojecten faciliteert.

Reactie EEF:

We erkennen deze aanbeveling. Tijdens de evaluatie waren reeds voorbereidingen in gang voor een aanpassing van de merknaam van DE-on naar Energie Expertisecentrum Flevoland. Daarover is vorige week een besluit genomen door de Raad van Toezicht. We zullen vanaf nu 'Energie Expertisecentrum Flevoland' (EEF) als leidende merknaam gebruiken, en onder die merknaam zowel expertise- als financieringsdiensten aanbieden.

Werken aan verwachtingsmanagement/beoordelen impact

Wees bij het benaderen van partijen kritisch op de intenties/investeringsbereidheid van de initiatiefnemer en de kansrijkheid van het betreffende project. Wees op voorhand duidelijk over de diensten die men van DE-on/EEF mag verwachten. Door een goed intake-traject kunnen *free-riders* worden voorkomen en teleurstellingen worden voorgebleven. Volg de projecten tot en met inbedrijfname en houdt een overzicht bij van de impact van EEF per project.

Reactie EEF:

M.b.t. verwachtingsmanagement: De bevindingen van de evaluatie m.b.t. verwachtingsmanagement en de aanbevelingen die er uit volgen zullen we onder de aandacht brengen bij het team, en bespreken hoe we onze propositie duidelijker naar buiten kunnen brengen. Daarbij zullen we ook het risico van 'free riding' nogmaals onder de aandacht brengen. In de meeste gevallen zorgen we er bij de structurering van onze diensten voor dat de klant ook 'skin in the game' heeft.

We zullen een proces ontwikkelen waarbij we de projecten waar we aan werken volgen tot afronding. Daarnaast zullen we met de provincie in gesprek over de meting van de impact van ons werk, waarmee we kunnen laten zien hoe we voldoen aan de CO2 doelstelling in de huidige subsidie.

Professionaliteit/Kwaliteitscontrole

Zorg dat er altijd een senior medewerker meekijkt bij de ondersteuning van initiatiefnemers, zodat duidelijk is dat de beoogde ondersteuning van voldoende inhoudelijk en financieel niveau is. Bewaak de voortgang en vraag de initiatiefnemers naar hun mening. Bedenk dat één slechte recensie meer schade berokkent dan 10 goede projecten aan credits opleveren!

Reactie EEF:

In ons huidige werkproces passen we met het oog op kwaliteitsbewaking bij de levering van diensten een vier ogen principe toe, waarbij we er naar streven dat daarbij ook altijd een senior medewerker meekijkt. De aanbeveling om achteraf nog na te gaan of de initiatiefnemers tevreden zijn met geleverde diensten nemen we over.

Wortel en stok

Met DE-on en EEF is er een compleet instrumentarium om initiatiefnemers adequaat te faciliteren in energieprojecten. Belemmeringen die vaak worden genoemd als het excuus om energieprojecten op te pakken en uit te voeren (geen capaciteit, geen kennis, gebrek aan liquide middelen of financieringsmogelijkheden) bestaan er vrijwel niet meer. Door de milieuwet strenger te handhaven zou het voor DE-on en EEF makkelijker worden om de beschikbare diensten effectief te kunnen inzetten. met name op het punt van energiebesparing die valt onder de wet Milieubeheer. Daarmee ontstaat ook een duidelijke wortel (EEF en ondersteuning) en stok (verplichting nemen van maatregelen met terugverdientijd van minder dan 5 jaar). In overleg met gemeenten en samen met OFGV zou hier concreet invulling aan kunnen worden gegeven.

Reactie EEF:

Wij herkennen ons in deze aanbeveling. Recent hebben we een samenwerking afgestemd met OFGV waarmee we de hierboven 'wortel en stok' benadering ook daadwerkelijk toepassen. Zij zullen bij hun handhaving de handreiking doen dat EEF ze kan helpen bij voorbereiding en uitvoering van maatregelen.